

n.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:

nisrin.khedr@regeringskansliet.se

Remissvar Vägen mot fossiloberoende jordbruk, SOU 2021:67

Diarienummer N2021/02166

Bakgrund

Den 30 juli 2021 presenterades betänkandet Vägen mot fossiloberoende jordbruk (SOU 2021:67). Syftet med utredningen har varit att ta fram förslag som bidrar till en konkurrenskraftig livsmedelskedja, en förbättrad drivmedels- och livsmedelsberedskap, samt att nå uppsatta klimatmål.

Utredningen konstaterar att det inte är möjligt att införa en enskild åtgärd eller enskilt styrmedel som ska lösa utredningens uppdrag om ett fossiloberoende jordbruk som samtidigt bidrar till såväl klimatmålen, målen enligt livsmedelsstrategin och ökar beredskapen. Utredningen har därför valt att lägga ett antal förslag och ett antal rekommendationer som tillsammans ska stödja en utveckling mot ett fossiloberoende jordbruk.

Svenskt Vattens synpunkter

Det är viktigt att potentialen i det gröna näringslivet tas tillvara för att ställa om samhället till en biobaserad och cirkulär ekonomi. Om samhället ska lyckas ställa om, är det också viktigt att produkter med lägre fossilberoende, som i många fall kan vara dyrare att framställa än konventionella fossila produkter, ges samma ekonomiska- och marknadsmässiga förutsättningar. Produktion och användning av biogas är ett exempel på ett bränsle med lägre fossilberoende än konventionella bränslen, men som istället är mer beroende av ekonomiska och marknadsmässiga stöd för att möjliggöra rättvis konkurrens.

Huvudsakliga synpunkter

Svenskt Vatten huvudsakliga synpunkt på remissen är att vi är positiva till en utökning av och förlängning av främst biogasstödet men vill samtidigt också poängtera att det är av yttersta vikt att biogasproduktion vid avloppsreningsverk inkluderas i detta.

Nedan presenteras Svenskt Vattens synpunkter för ett antal av de förslag som presenteras i utredningen. Svenskt Vatten begränsar sitt svar till sådana förslag eller uttalanden i utredningen som berör eller kan tänkas återverka på den kommunala VA-branschen.

Utökning och förlängning av gödselgasstödet och biogasstödet

Svenskt Vatten ställer sig positiva till en utökning av främst biogasstödet men vill också poängtera att det är av yttersta vikt att biogasproduktion vid avloppsreningsverk inkluderas i det planerade stödet.

De flesta avloppsreningsverk rötar idag sitt slam vilket ger en biogasproduktion. Biogasen kan sedan uppgraderas till fordonsbränsle eller nyttjas internt för uppvärmning eller annan energiförbrukning. Biogasen har en investeringstung infrastruktur, små marginaler och är känslig för förändringar i ekonomiska stöd. Vid helt uteblivet ekonomiskt stöd kan det för reningsverken vara mer ekonomiskt fördelaktigt att nyttja gasen för internt bruk istället för det mer klimatvänliga alternativet att uppgradera gasen till fordonsbränsle.

Införande av en biopremie för rena biodrivmedel

Svenskt Vatten ställer sig positiva till införande av en biopremie för rena drivmedel, men vi ställer oss frågande till att inte biogas föreslås inkluderas i denna. För att säkra framtiden för Sveriges biogasproduktion, och således även underlätta omställningen till ett mer hållbart samhälle, måste fler områden för nyttjande av biogas premieras. Under 2021 har exempelvis den första serieproduktionen av biogastraktorer startats upp (<https://agriculture.newholland.com/eu/en-uk/equipment/products/agricultural-tractors/t6-methane-power>), vilket visar på den potential som finns för biogas som drivmedel. Både produktion och nyttjande av biogas bör premieras.

Utvidgning av befintlig klimatpremie till att även omfatta arbetsmaskiner som drivs av biogas och bioetanol

Svenskt Vatten ställer sig positiva till detta förslag. Som nämnts ovan finns en stor potential för nyttjande av biogas som fordonsbränsle i arbetsmaskiner.

Svenskt Vattens övriga synpunkter och kommentarer

Det finns en oro att EU-kommissionens förslag om riktlinjer som ska vägleda de gröna näringarna, s.k. taxonomi, kan vara ett problem för biogas som fordonsbränsle i framtiden. Svenskt Vatten anser att biogas som fordonsbränsle är en viktig del i transportomställningen och förslaget att utesluta biogas som hållbart drivmedel är mycket oroande. Även om vi ser att marknaden för biogas successivt breddas till exempelvis tunga transporter, industri och sjöfart så har alla delmarknader, inte minst de lätta fordonen, en mycket stor betydelse i utbyggnadsfasen.

Marknadspotential för flytande biogas (LBG) är stor. Det finns en ökad efterfrågan av LBG främst från tung fordonsindustri och sjöfart men även från industrin. Infrastrukturen för LBG i Sverige behöver utvecklas och utökas och det behöver finnas ekonomiska styrmedel som gynnar detta.

Svenskt Vatten påpekar att produktion av biogas i reningsverk har nära samband med cirkularitet av näringsämnen. Dessa två nyttor produceras i symbios och är delvis beroende av varandra processmässigt. Faller det ena tappar Sveriges skalfördelar och effektivitet i produktionen av dessa nyttor (ökade produktionskostnad).

Viktiga generella steg för ökad cirkularitet är därför att regeringen också fattar beslut om de två styrmedel som Miljömålsberedningen föreslog i sitt delbetänkande "Havet och människan", SOU 2020:83 <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2021/01/sou-202083/> liksom regeringens tillsatta Delegation för cirkulär ekonomi: [https://delegationcirkularekonomi.se/download/18.544e1cob1784a907392da50e/1618560001862/210414%20Delegationens%20rapport%20\(tillg%C3%A4nglig\).pdf](https://delegationcirkularekonomi.se/download/18.544e1cob1784a907392da50e/1618560001862/210414%20Delegationens%20rapport%20(tillg%C3%A4nglig).pdf):

Detta enligt nedan:

- Regeringen bör besluta om ett etappmål om ökad återföring av fosfor och kväve till livsmedelsproduktion. Målet innebär att till 2030 ska återföringen av använd fosfor och kväve till livsmedelsproduktion vara minst 50 procent av fosfor och 15 procent av kväve från avlopp.
- Regeringen bör utreda införandet av en kvotplikt för återvunnen fosfor och återvunnet kväve i mineralgödsel.

Noterade sakfel och felaktiga jämförelser

Svenskt Vatten har också noterat ett sakfel i på sida 243 gällande mängden avloppsslam som sprids på produktiv åkermark. Utredningen skriver att 65 000 ton (ts) avloppsslam sprids på åkermark år 2018 men den korrekta siffran är 82 300 ton (ts) enligt SCB ([Utsläpp till vatten och slamproduktion 2018 \(scb.se\)](#)). 39 % av den totala mängden producerat avloppsslam sprids år 2018 på åkermark.

Senare i samma kapitel, på sida 244, vill vi notera att jämförelsen mellan antalet Revaq-certifierade verk (42) och totala antalet avloppsreningsverk (1700) blir missvisande, då de flesta mindre reningsverk inte har egen slamhantering utan skickar sitt slam för behandling till en annan, större, anläggning.

De flesta större avloppsreningsverk i Sverige är Revaq-certifierade. Det är därför mer relevant att jämföra mängden Revaq-certifierat producerat avloppsslam med total mängd producerat avloppsslam.

Av betänkandet Mer biogas (SOU 2019:63), sid 132, framgår att 40 % av den totala slamproduktionen i Sverige sprids på åkermark och av Revaqs årsrapport för 2020, sida 9, framgår att det slammet kommer från Revaq-certifierade anläggningar ([Revaq-Arsrapport-2020-1.pdf \(svensktvatten.se\)](#)).

Elisabeth Unell
Ordförande
Svenskt Vatten AB:s styrelse

Pär Dalhielm
VD
Svenskt Vatten AB